

Justitiedepartementet
Enheten för familjerätt och allmän
förmögenhetsrätt

ju.remissvar@regeringskansliet.se

Stockholm 17 mars 2023

ju.l2@regeringskansliet.se

Europeiska kommissionens förslag till direktiv om harmonisering av vissa delar av insolvensrätten

FAR har beretts tillfälle att lämna synpunkter över *Europeiska kommissionens förslag till direktiv om harmonisering av vissa delar av insolvensrätten (Ju2022/03740)*. FAR får med anledning av detta anföra följande.

Bakgrund

Förslaget till direktiv syftar till att harmonisera tre aspekter av insolvensrätten: återvinning av tillgångar, förfarandenas effektivitet och fördelning av det återvunna värdet mellan borgenärerna.

FAR:s ställningstagande

FAR konstaterar inledningsvis att revisorer föreslås omfattas av definitionen *part som är närstående till gäldenären*. I den engelska versionen används ordet *accountant*, vilket är ett bredare begrepp utan direkt motsvarighet i svenskan. Mot bakgrund av revisorns särskilda ställning som oberoende part ifrågasätter FAR lämpligheten i att termen i det här fallet översätts med revisor. Som förslaget nu ser ut kommer dock FAR:s yrkeskategorier redovisningskonsulter, revisorer och rådgivare att träffas av närståendedefinitionen.

I Avdelning II i förslaget till direktivtext finns bestämmelser om återvinningstalan. Artikel 6 har rubriken *Förmånsrätt*, vilket inte stämmer med dess innehåll i förhållande till hur begreppet används i svensk rätt. Artikeln behandlar sedermera möjligheten till ogiltigförklaring av rättshandlingar som företagits innan insolvensförfarandet inleds. I direktivtexten framgår ingen begränsning för vilken typ av rättshandlingar som avses, och av motiveringen framgår att alla rättshandlingar kan bli föremål för återvinningstalan, så länge de är till fördel för en borgenär. Av artikel 6.2 framgår att även förfallna och korrekt reglerade fordringar kan bli föremål för återvinning, vilket i motiveringen utvecklas med att avseende "[...] "kongruent täckning" (dvs. prestationer som helt överensstämde med borgenärens fordran, såsom betalning av en förfallen fordran med vanliga betalningsmedel), kan rättshandlingar ogiltigförklaras på denna grund endast om borgenären kände till eller borde ha känt till att gäldenären inte kunde betala sina skulder eller att en ansökan om inledande av ett insolvensförfarande har lämnats in." I andra stycket i Artikel 6.2 presumeras parter som är närstående till gäldenären ha sådan kännedom.

Mot bakgrund av det ovan nämnda ser FAR att det inte kan uteslutas att FAR:s medlemmars arvodesfordringar riskerar att bli föremål för återvinning. Förslaget till direktivtext innehåller inget otillbörlighetsrekvisit i samband med reglering av de fordringar som kan återvinnas. I motiveringen anges att reglerna i Avdelning II syftar till att skydda insolvensboet mot **olagligt** avlägsnande av tillgångar innan insolvensförfarandet inleds. Detta indikerar att man möjligen inte avser att inkludera ordinära, förfallna och korrekt hanterade fordringar, men detta framgår inte av den föreslagna direktivtexten. Är avsikten att samtliga rättshandlingar inom fristen gentemot den föreslagna närståendekretsen ska kunna återvinnas anser FAR att förslaget i detta avseende går för långt. Avser man endast otillbörliga rättshandlingar behöver detta förtydligas i direktivtexten. FAR anser även att presumtionen att revisorn ska anses ha omedelbar kännedom om att gäldenären inte kan betala sina förfallna skulder är för långtgående.

I rättspraxis har borgenärer som haft kännedom om gäldenärens ekonomiska situation inte ansetts skyddsvärda (se *NJA 2014 s. 948*). Vad gäller t.ex. redovisningskonsulter får dessa vid risk för utebliven eller otillräcklig betalning således avgå från sina uppdrag. Revisorn har dock en skyldighet att slutföra sitt revisionsuppdrag och måste för att kunna avgå från detta vid en tidpunkt som medför att revisionsarbetet försvåras eller försenas ha tungt vägande skäl. Utebliven eller bristande betalning har inte ansetts utgöra ett sådant tungt vägande skäl (se *Revisorsnämnden dnr 11/97*). Det arbete som revisorn i lag eller förordning är ålagd att utföra ("lagstadgad revision") inbegriper i sammanhanget såväl uppgifter enligt 9 kap. aktiebolagslagen (2005:551) som den granskning av bolagets kontrollbalansräkning som föreskrivs i 25 kap. 15–16 §§ samma lag (se *NJA 2011 s. 621*). Revisorn skulle, med den föreslagna regleringen, riskera en återgång av redan reglerade fordringar samtidigt som revisionsuppdraget alltjämt måste slutföras. FAR anser det därmed vara av yttersta vikt att revisorns arvode för arbete hänförligt till lagstadgad revision tillförsäkras ett bättre skydd mot återvinning.

FAR anser slutligen att en mer ändamålsenlig ordning vore att såväl revisorer som redovisningskonsulter och rådgivare skulle ha en förmånligare ställning för sina fordringar. Om t.ex. en redovisningskonsult lämnar sitt uppdrag pga. kännedom om gäldenärens bristande betalningsförmåga synes bolaget få svårigheter att hitta en ny konsult, varvid bolaget riskerar att begå bokföringsbrott. En mer tillfredsställande ordning skulle vara att konsulten kunde kvarstå i sitt uppdrag och vara behjälplig i situationen, vilket skulle medföra bättre förutsättningar för att exempelvis rätt skatt betalas in till det allmänna.

FAR har inga synpunkter på övriga delar av förslaget.

FAR

Karin Apelman
Generalsekreterare och vd